

ARCTOSA CINEREA (FABRICIUS): ZELDZAAM?

A. B. Kessler

Spoorlaan 58, 3633 EV Vreeland

ABSTRACT

In recent years a population of *Arctosa cinerea* (Fabricius) was discovered in the nature development area 'Millingerwaard' on the southern bank of the river Rhine and just east of Nijmegen. At the same site *Pardosa agricola* occurs with one of the best known populations of this species in the Netherlands. The abundance of the latter species is probably the result of the change in management of this former agricultural area, now a nature development reserve. It remains unknown whether *Arctosa cinerea* occurred there before the change in management or not.

Key-words: *Arctosa cinerea*, *Pardosa agricola*, river bank.

INLEIDING

Al jarenlang bezoeken wij met groepen studenten de Millingerwaard. Deze ligt ten oosten van Nijmegen, tegen de grens met Duitsland aan. De plaatselijke rivier heet daar nog net Rijn. Het is een prachtig gebied, dat vooral bekend is door zijn fluviaatiele flora. Hoe lang we daar al excursies houden t.b.v. onze opleiding biologie (VU, Amsterdam) weet ik niet precies meer, maar op z'n minst 20 jaar. Dus al in een tijd dat natuur nog gewoon natuur was en niet iets dat ontwikkeling behoeft. Sinds enige tijd is er in de Millingerwaard ook een natuurontwikkelingsproject gestart door het Wereld Natuur Fonds, afdeling Nederland. Grote percelen maisakkers zijn aangekocht en liggen braak. Er zijn gedeelten afgegraven en de duinvorming wordt weer aangemoedigd in plaats van bedwongen. Dit alles in het kader van het grotere project "Gelderse Poort" waaronder een aantal van dergelijke projecten vallen, zoals b.v. "Meinerswijk" bij Arnhem en de "Blauwe Kamer" bij Rhenen.

BIJZONDERE SPINNEN

Steeds troffen we bij de oude steenfabriek een kleine populatie van de wolfspin *Pardosa agricola* (Thorell) aan. Voor mij persoonlijk dé vindplaats in Nederland, maar ik kom lang niet overal. Een paar jaar geleden kwam één van de studenten met een "monsterachtige" spin aan, die hij op het zandkieselstrand van de Rijn gevangen had (met poten mee ongeveer 4 centimeter lang). Tot mijn verrassing bleek het een volwassen vrouwtje van de wolfspin *Arctosa cinerea* (Fabricius) te zijn. Door mijn enthousiaste kreten en het ten onrechte beloven van extra studiepunten ging de hele groep aan het vangen. Het was duidelijk dat je met een dergelijke groep de spinnen uit hun schuilplaatsen joeg. Ze zitten vnl. onder aanspoelsel. Ze komen niet in al te grote dichtheden voor. Dit in tegenstelling tot *P. agricola*, die zowel op het strand als in de nieuwgevormde rivierduinen zeer talrijk is. Sindsdien hebben we elk jaar bij de excursies speciaal op *A. cinerea* gelet en zowel in het voorjaar (mei) als in de herfst (september) troffen we een aantal exemplaren aan. We hebben ze uiteraard nooit verzameld. Het lijkt erop dat de Millingerwaard de meest recente vindplaats in Nederland is. De soort werd eerder (De Jong, 1982: 114) gemeld van "ten noorden van Arnhem". *A. cinerea* komt in Europa voor in Ierland, Groot-Brittannië, Frankrijk, België, Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk en Slowakije.

DISCUSSIE

Ik vraag me nu voortdurend af of *A. cinerea* hier al lang voorkwam en we haar niet opgemerkt hebben, of dat de natuurontwikkeling daar aan heeft bijgedragen. De veel grotere aantallen van *P. agricola* zijn ongetwijfeld aan de natuurontwikkeling te danken. Misschien is het de moeite waard om ook zandkieselstranden langs andere gedeelten van onze grote rivieren te inventariseren. Wellicht is *A. cinerea* toch veel algemener dan we dachten. In ieder geval zal één individuele spinnenvanger weinig succes hebben. Verstoring door een grotere groep levert in dit geval pas mooie resultaten op. Ondertussen heeft Jean Pierre Maelfait, die vanuit België betrokken is bij het zgn. Grens-Maas project, voorgesteld om *A. cinerea* tot zgn. "streefsoort" te benoemen. Dat lijkt me wel een goed idee.

LITERATUUR

Jong, B. de, 1982. Nieuwe soorten van spinnen voor de Nederlandse fauna (Araneae). - Entomologische Berichten 42: 113-115.

